

4.2.2025

Kaupunkikehityslautakunta

3/2025

NOK/1232/05.03.06/2024

§ 42 Lausunto Nokian linjastokokonaisuudesta ja kilpailutettavista linjoista**Päätös**

Kaupunkikehityslautakunta päätti

antaa Nokian kaupungin lausuntona liitteenä olevan vastauksen, johon on tehty kokouskäsittelyssä mainitut muutokset.

Kokouskäsittely

Puheenjohtaja Kimmo Alakoski teki muutosehdotuksen:

"Lisäys kohtaan 1 a:

Linjan 71 reittiä tulee jatkaa Lielahteen raitiovaunupysäkille saakka. Tällä parannetaan paitsi asiointiliikennettä Lielahteen, myös tuodaan uusia käyttäjiä joukkoliikenteelle. Raitiovaunun reitti palvelee työmatkalaisten ja opiskelijoiden tarpeita.

Muutos kohtien 3 ja 4 lausuntoon:

Poistetaan 2 viimeistä kappaletta, alkaen kohdasta *Linjoille 77 ja 78 on...*

Korvataan tekstillä:

Toisen asteen koulutuksen lisäksi yhteys palvelee syöttöliikenteenä rautatielle. Opiskelijoilla on monilla jo ennen bussiin nousua kävely taksille, taksin odottaminen ulkona ja taksimatkan jälkeen pitkäkö odotusaika ennen bussin lähtöä aamulla ja sama kääntäen kotimatalla. Päätepysäkki pidettäköön tästä syystä nykyisellä paikallaan matkakeskuksessa.

Koulujen lukujärjestysten optimointi on välttämätöntä vaikka nykyinen linjasto säilytettäisiin muuttumattomana. Aamulla 08:15 Tottijärveltä lähtevä vuoro on täynnä ja tiistaisin vaarallisen täynnä. Sorvan kapea ja mutkainen tie ei sovellu seisomapaikoilla matkustamiseen ja onnettomuuden sattuessa jälki on rumaa. Koulujen työjärjestyksen optimoiminen tulee olla ensisijainen keino lisävuorosta luopumiseksi.

Toissijaisena vaihtoehtona harkittakoon vaihtoehtoa, jossa päätepysäkki säilyy matkakeskuksessa ja lähdöt iltapäivällä Nokian asemalta n. kerran tunnissa ja tarvittaessa täydennetään vuoroja palveluliikenteen kalustolla.

Tarvittaessa jatkettakoon nykyisellä järjestelyllä lisäautoineen."

Kannatus: Anne-Maarit Selinummi, Merja Techtolin, Janne Siuvo ja Linu Kuusento.

Puheenjohtaja tiedusteli, voiko lautakunta hyväksyä yksimielisesti muutosehdotuksen. Puheenjohtaja totesi lautakunnan hyväksyneen muutosehdotuksen yksimielisesti ja totesi muutosehdotuksen lautakunnan päätökseksi.

4.2.2025

Kaupunkikehityslautakunta

3/2025

NOK/1232/05.03.06/2024

Logistiikkasuunnittelija Ville Lipasti oli paikalla asiantuntijana ja poistui kokouksesta esityksensä jälkeen ennen päätöksentekoa.

Päätösehdotus

Kaupunkikehityslautakunta päättää

antaa liitteenä olevan vastauksen Nokian kaupungin lausuntona Tampereen kaupunkiseudun joukkoliikenteelle.

Esittelijä

Kaupunkikehitysjohdaja Mikko Nieminen

Valmistelija / lisätiedot

Logistiikkasuunnittelija Ville Lipasti, puh. 040 1334 447
etunimi.sukunimi@nokiankaupunki.fi

Perustelut

Tampereen kaupunkiseudun joukkoliikenne (Nysse) pyytää lausuntoa Nokian kaupungilta Tampereen kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunnan päätösvalmistelua varten:

1. Nokian linjaston kehittämisestä ja matkustajamäärän kasvun mahdollistamisesta.
2. Linjojen 74 (Sammalisto-Nokia), 76 (Nokia-Pirkkala), 77 (Tottijärvi-Nokia), 78 (Sarkola-Nokia) ja 79 (Siuro/Linnavuori-Nokia) kilpailutuksesta, kun linjojen sopimus päättyy elokuussa 2026.

Tampereen kaupunkiseudun lausuntopyyntö ja Nokian kaupungin lausunto ovat liitteenä.

Toimivalta

Hallintosääntö 34 §

Liitteet

Lausuntopyyntö Nokian linjastokokonaisuudesta sekä kilpailutettavista linjoista

Lausuntoluonnos

Kaupunkikehityslautakunnan 4.2.2025 hyväksymä lausunto Nokian linjastokokonaisuudesta sekä kilpailutettavista linjoista

Tiedoksi

Tampereen kaupunkiseudun joukkoliikenne, Nysse

Logistiikkasuunnittelija Ville Lipasti

4.2.2025

Kaupunkikehityslautakunta

3/2025

NOK/1232/05.03.06/2024

Tiedoksianto asianosaisille

Tiedoksianto sähköisesti

Päivämäärä: 5.2.2025

Vastaanottajat: Tampereen kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta

Muille tiedoksi

Logistiikkasuunnittelija Ville Lipasti

Muutoksenhaku**MUUTOKSENHAKUKIELTO**

Tästä päätöksestä ei saa tehdä kuntalain 136 §:n mukaan oikaisuvaatimusta eikä kunnallisvalitusta, koska päätös koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa.

Lausuntopyyntö Nokian linjastokokonaisuudesta sekä kilpailutettavista linjoista

Tampereen kaupunkiseudun joukkoliikenne (Nysse) pyytää lausuntoa Nokian kaupungilta Tampereen kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunnan päätösvalmistelua varten:

- 1) Nokian linjaston kehittämisestä ja matkustajamäärän kasvun mahdollistamisesta.
- 2) Linjojen 74 (Sammalisto-Nokia), 76 (Nokia-Pirkkala), 77 (Tottijärvi-Nokia), 78 (Sarkola-Nokia) ja 79 (Siuro/Linnavuori-Nokia) kilpailutuksesta, kun linjojen sopimus päättyy elokuussa 2026.

1) Nokian linjaston kehittäminen

- 1) Matkustajamäärän voimakkaan kasvun vuoksi bussivuorojen määrää Nokian ja Tampereen välillä on lisättävä. Vuorotarjonnan parantamiseksi Nysse on luonut alustavan linjastosuunnitelman elokuulle 2026 (s. 1). Tämän kaltaisella suunnitelmalla voidaan nykykustannustasolla tarjota lisää vuoroja Nokian aseman ja Tampereen keskustan välille.
 - a. **Voidaanko Nysessä edistää suunnitelman käyttöönottoa?**
 - b. **Mitä näkökohtia jatkosuunnittelussa tulisi erityisesti ottaa huomioon?**
 - c. **Voidaanko Paratiisikadun päähän varata pysyvästi tila linja-auton kääntöpaikalle ja pääte-pysäkille?**
- 2) Mikäli Nokialla ei haluta valmistella linjastomuutoksia elokuussa 2026 toteutettavaksi, on lisävuorojen rahoitus järjestettävä muulla tavoin. Vuoroja voidaan lisätä kasvattamalla Nokian joukkoliikennebudjettia tai vähentämällä vuorotarjontaa reuna-alueilla. Reuna-alueiden vuorotarjonnan vähentämisellä tarkoitetaan esimerkiksi Siuro-Linnavuori ja Sammalisto -alueiden viikonloppuliikenteen lakkauttamista.
 - a. **Onko Nokian kaupungin joukkoliikennebudjetin kasvattaminen noin 3 % vuodesta 2026 ja vuodesta 2027 noin 6 %, alkaen realistinen vaihtoehto Nokia-Tampere lisävuorojen rahoittamiseksi?**
 - b. **Onko reuna-alueiden vuoromäärän vähentäminen vuodesta 2026 alkaen realistinen vaihtoehto Nokia-Tampere lisävuorojen rahoittamiseksi?**

Nysen alustava ajatus Nokian linjastokokonaisuudesta elokuusta 2026:

<https://eu.remix.com/project/5778e9b1?latlng=61.48225,23.47202,12.074>

Yhteenvedo suunnitteilla olevista muutoksista:

- Nokian päälinja 70 säilyy nykyisellään
- Linjan 71 reittiä jatketaan Nokian asemalta Koskenmäen kautta Kehoon. Linjaa liikennöidään kaikkina viikonpäivinä
- Linjaa 72 liikennöidään kaikkina viikonpäivinä, nykyistä linjan 72A reittiä mukaillen. Pääte-pysäkki siirretään Kehosta Paratiisikadulle.
- Linja 73 lakkautetaan ja korvataan linjojen 71 (Koskenmäessä, Kehossa ja Kankaantakana), 72 (Viho-lassa) ja 79 (Ilkan alueella ja Ketolanmäessä) uusilla reiteillä
- Linja 74 lakkautetaan ja korvataan linjalla 79
- Linja 76 Nokia – Pirkkala lakkautetaan kokonaan vähäisen matkustajamäärän vuoksi
- Linjat 77 ja 78 tarjoavat lakisääteisiä koulukuljetuksia Nokian eri kouluille kuten nykyisin. Koulujen tarpeista käydään vielä erillistä keskustelua.

- Linja 79 tarjoaa yhteyden päivittäin Siuro/Linnavuori -alueella ja mahdollistaa jatkossakin yhteydet Nokian palveluihin Yrittäjänkadulle sekä Etelä-Nokialle. Linja 79 korvaa Sammalistossa linjan 74 palvelun
- Yhteydet Kolmenkulman teollisuusalueelle ratkaistaan myöhemmässä suunnittelussa

Nousijamäärien pohjalta on luotu linjastorakennetta, jota tullaan vielä jatkojalostamaan myöhemmissä suunnitteluvaiheissa. Alustavana tavoitteena on kuitenkin, että uusi linjastorakenne voitaisiin ottaa käyttöön elokuussa 2026. Linjastosta toivotaan jo tässä vaiheessa Nokian kaupungilta ajatuksia ja kommentteja. Esitetty linjastoratkaisu ei ole nykyistä linjastorakennetta kalliimpi (hankintahinta), mutta sillä pystytään paremmin tarjoamaan vaihdottomia yhteyksiä Tampereelta erityisesti Etelä-Nokialle Viholaan sekä tarjoamaan lisää yhteyksiä arkisin ja viikonloppuisin Tampereen ja Nokian keskustan välillä. Vaihdottomia yhteyksiä halutaan vuodesta 2026 alkaen tarjota enemmän juuri Viholaan, koska alueelle rakentuvat uudet tiiviit Kartanonrannan sekä Nokian sataman asuinalueet ja siellä sijaitsee myös merkittävä määrä kaupallisia palveluita sekä kylpylähotelli.

Taustatietoja asiasta

Nokialla on kehitetty linjastokokonaisuutta viimeksi kesällä 2023, jolloin Etelä- ja Pohjois-Nokialla otettiin käyttöön vaihdollisia ja vaihdottomia yhteyksiä Tampereelle ja Nokian sisäistä liikkumista eri asuinalueiden välillä parannettiin. Uudesta linjastosta on nyt saatu käyttäjäkokemuksia sekä nousu-tilastoja. Nousujen valossa voidaan todeta, että syksyn 2024 arkipäivinä koko Nokian matkustajamäärät ovat kasvaneet vuoden 2023 syksyn arkipäivästä lähes 27 %. Viikonloppujen osalta nousujen määrä, vuosien 2023-2024 välillä, on kasvanut lauantaisissa lähes 37 % ja sunnuntaissa 68 %. Bussivuorojen määrään tai tarjontaan ei kuitenkaan ole tehty merkittäviä tasonnostoja vuosien 2023 ja 2024 välillä.

Erityisen suosituksi on muodostunut Tampereen ja Nokian välinen liikenne linjoilla 70 ja 72. Näillä linjoilla tehdään lähes 50 % kaikista nousuista Nokian kunnan alueella. Linjalla 70 liikennöidään päivittäin 30 minuutin välein, linjaa 72 liikennöidään vain talvikaudella arjen ruuhka-aikoina. Linjat 70 ja 72 muodostavat yhdessä Tampereen ja Nokian keskustan välille arkipäivinä bussiyhteyden 15 min välein.

Lauantaisin ja sunnuntaisin Nokian ja Tampereen keskustan välillä tarjotaan nykyisellään 2 vuoroa tunnissa. Lauantain ruuhka-aikaan linjan 70 keskikuorma on lähes 60 nousua ja tämän myötä linja-auto on hyvin täynnä. Naapurikunnissa muun muassa Ylöjärvellä lauantaisin vuoroja Tampereen keskustaan tarjotaan 8 vuoroa tunnissa ja sunnuntaisin 6 vuoroa tunnissa (tammikuusta 2025 alkaen). Lempäälän keskustasta Tampereelle tarjotaan 4 vuoroa tunnissa sekä lauantaina että sunnuntaina.

Junaliikenteen nousijaosuus on alle 5 % koko Nokian kunnan alueella tehdyistä nousuista. M-junaliikennettä tarjotaan arkisin 60 minuutin välein. Lisäksi kaikkina viikonpäivinä kaukojunavuoroja liikennöidään noin kahden tunnin välein. Junaliikenteen osalta suosituin vuoro on klo 7:28 lähtö Nokialta Tampereelle, johon saadaan noin 100 matkustajaa Nokialta kyytiin. Lähes kaikki muut junavuorot keräävät noin 10-30 matkustajaa Nokialta kyytiin.

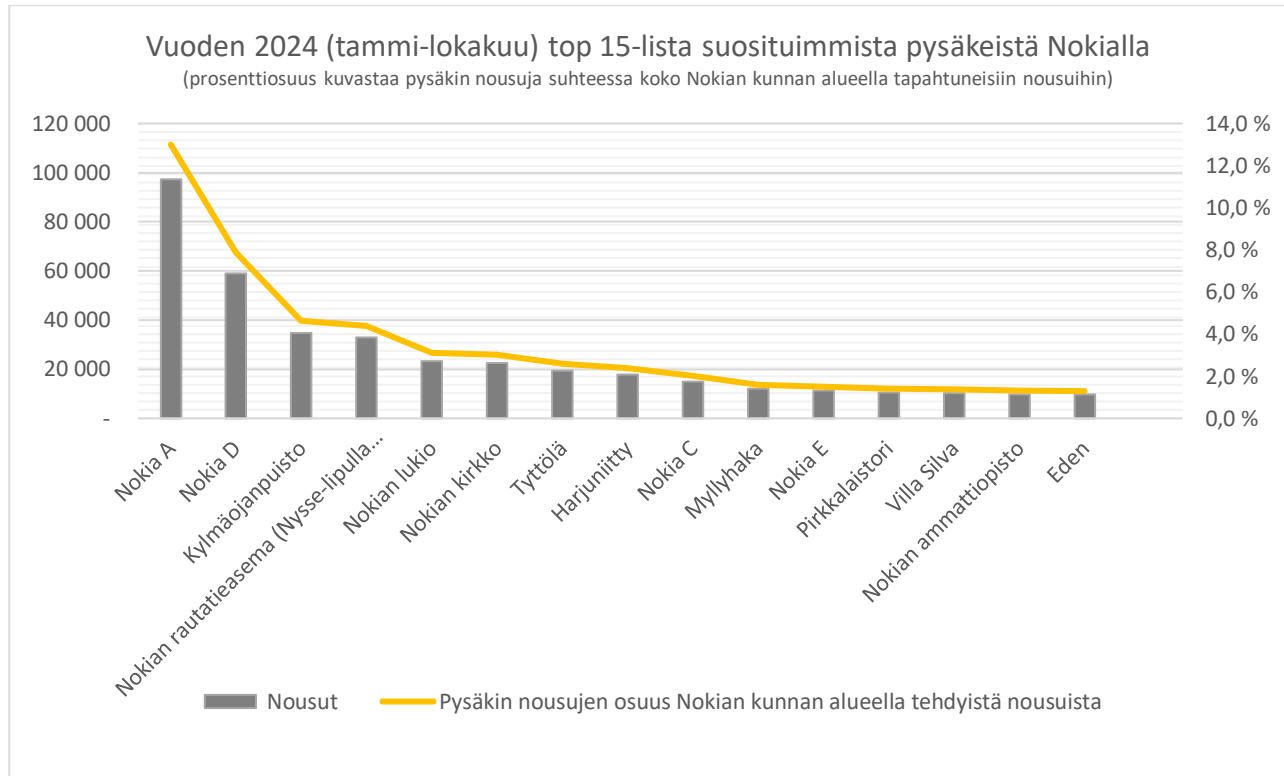
Nyssen keräämän yleisen asiakaspalautteen pohjalta moni Nokian joukkoliikenteen käyttäjä on ollut tyytyväinen linjaston kehittämiseen ja kesällä 2023 käyttöönotettuun linjastoon. Kriittistä palautetta on kuitenkin saatu vaihdottomien yhteyksien lakkautuksista Tampereen suuntaan ja bussin vaihtoon liittyvistä hankaluuksista. Lisäksi moni palautteenantaja on kritisoinut täysiä bussivuoroja Nokian aseman ja Tampereen välillä, linjoilla 70 ja 72. Tämä näkyy myös nousudatassa, sillä ruuhka-aikoina linjoilla 70 ja 72 vuorojen keskikuorma on lähes 55 nousua. Linja-autossa istumapaikkoja on 45 kappaletta, eli ruuhka-aikoina moni matkustaja seisoo lähes koko matkan Nokialta Tampereelle. Kaikista ruuhkaisinta vuoroa

klo 7:25 on tuettu lisälähdöllä, mutta tämä ratkaisu ei ole pitkällä aikavälillä kannattava tai taloudellisesti kestävä.

Nokian linjaston tunnuslukuja ja tilastoja

Linja	Linjareitti	Nousuja vuodessa (v. 2023)	Nousuja arkisin ka. (syys- kuu 2024)	Nousuista laki- säätöisten kou- lulippujen osuus (perus- koulu)	Nousuja lauantaan ka. (syys- kuu 2024)	Nousuja sun- nuntaan ka. (syyskuu 2024)	Koko linjan liikenteen alijäämä v. 2023	Koko linjan liikenteen alijäämä syyskuu 2024	Julkisen tuen tarve nousua kohden (syyskuu 2024)
70	Harjuniitty-No- kian as.-Kes- kustori	682 445	2 174	0,01 %	1 920	1 206	357 303 €	26 170 €	0,44 €
71	Tesoma-Väli- maa-Kankaan- taka-Nokian as.	170 259	569	0,01 %	156	114	588 388 €	38 133 €	2,90 €
72	Keho-Vi- hola/Kosken- mäki-Nokian as. Keskustori	100 331	944	0,01 %			192 387 €	18 980 €	0,96 €
73	Keho-Vi- hola/Kosken- mäki-Nokian as.-Lähde- niitty/Kan- kaantaka-Ilkan alue	91 999	460	1,40 %	391	220	278 648 €	50 528 €	4,10 €
74	Sammalisto- Ketolanmäki- Kankaantaka- Nokian asema	osa lin- jaa 77	102	2,60 %	62	33	osa linjaa 77	20 846 €	8,18 €
76	Nokian asema- Kankaantaka- Rajasalmi-Pirk- kala	osa lin- jaa 79	63	0,10 %			osa linjaa 79	7 665 €	5,82 €
77	Tottijärvi-Sam- malisto-Kan- kaantaka-No- kian asema	53 647	202	43,60 %			210 216 €	12 645 €	2,98 €
78	Sarkola-Vaha- lahti-Kankaan- taka-Nokian asema	11 948	68	55,50 %			135 565 €	13 628 €	9,53 €
79	Siuro- Purso/Linna- vuori-Nokian asema	109 013	414	32,90 %	92	54	383 867 €	27 616 €	2,96 €

Matkustajamääristä sekä julkisen tuen tarpeesta suhteessa nousuihin voidaan todeta, että linjat 70 ja 72 ovat selvästi Nokian kannattavimpia. Molemmilla linjoilla tarjotaan vaihdottomia yhteyksiä Tampereelle ja mo-
lemmat linjat tarjoavat joko Pohjois-Nokialta (linja 70) tai Etelä-Nokialta (linja 72) vaihdottomia yhteyksiä
muun muassa Nokian toisen asteen oppilaitoksille sekä Yrittäjänkadun palvelukeskittymälle. Lisäksi linjalla
72 mahdollistetaan vaihdottomasti yhteys Nokian keskusta-alueelta Nuijamiestentien palveluihin.

Linjat 74, 73 ja 79 toimivat Nokian sisäisinä linjoina sekä syöttöyhteytenä Nokian asemalle linjoille 70 ja 72 sekä junaan. Linjoilla 74 ja 73 julkisen tuen tarve suhteessa nousuihin on huomattavasti korkeampi kuin linjoilla 70 ja 72. Linjat 73 ja 74 liikennöivät osittain samoilla reiteillä, kuin linjat 70 ja 72, jonka johdosta on tärkeää tarkastella kustannustehokkaita ratkaisuja, joilla voidaan parantaa linjaston tehokkuutta ja samalla tarjota lisäpalvelua sinne, missä käyttäjiä on paljon.

Tarkastellessa Nokian nousutilastoja alueellisesti voidaan todeta, että arkinen yli 100 nousun alueet sijoittuvat etenkin Pohjois-Nokialla Harjuniityn, Kankaantaan, Myllyhaan ja Haaviston alueille. Näistä alueista myös muilla paitsi Haavistolla on korkeat nousijamäärät myös viikonloppuisin. Haaviston korkeaa nousijamäärää voidaan selittää Harjuniityn koululaisilla, jotka kulkevat Siuro-Linnavuoresta yläkouluun Harjuniittyyn. Etelä-Nokialla yli 100 nousun alueita ovat muun muassa Koskenmäki ja Nokian kartano.

Alueellisia nousutietoja:

Alue	Nousuja v. 2023	Nousuja 01-09 2024	Nousuja arkinen (syyskuu 2024)	Nousuja lauantaisin (syyskuu 2024)	Nousuja sunnuntaisin (syyskuu 2024)
Nokian keskusta-alue	438 700	363 700	1 457	1 091	610
Harjuniitty	33 900	40 100	244	73	62
Kankaantaka	30 400	30 900	179	26	6
Myllyhaka (Pinsiöntie)	21 800	34 600	161	103	67
Haavisto	20 800	16 200	130	alle 5	alle 5
Koskenmäki	32 000	23 300	116	25	11
Nokian kartano	26 300	23 000	112	43	33

Pitkäniemi	48 400	20 500	100	18	17
Taka-Lauttala	16 700	19 700	94	41	28
Ketolanmäki	23 300	16 700	85	18	alle 5
Välimaa	14 400	13 800	82	5	8
Vihola	24 500	15 000	71	34	27
Siuro	17 400	14 200	71	21	alle 5
Linnavuori	15 200	13 300	68	18	15
Tottijärvi-Sammalisto	10 700	8 000	62		
Sammalisto-Kattilainen	15 100	13 800	58	18	7
Keho	14 800	8 300	35	6	5
Tyrkkölä	10 900	8 000	30	alle 5	alle 5
Ilkan alue	8 300	5 600	29	12	alle 5
Siuron koulun ympäristö	3 100	2 100	27		
Sarkola-Koskenmäki	5 900	3 700	26		
Lähdekorpi	3 800	5 400	18	20	alle 5
Korvola	4 500	3 600	13	alle 5	alle 5
Purso	2 500	2 000	13		
Murhasaari	800	800	7		
Lähdeniitty	5 000				

2) Liikennöintikohteiden 62 ja 69 uudelleen kilpailuttaminen

- Voideaanko linjat 77 (Tottijärvi-Nokian asema) ja 78 (Sarkola-Nokian asema) kilpailuttaa nykytarjontaan nojautuen, ja tarjota Nysse-liikennepalvelua ainoastaan peruskoulun ja toisen asteen koulupäivinä?
- Voideaanko linjojen 77 ja 78 sopimus kilpailuttaa 3 (kolmeksi) vuodeksi sisältäen option sopimuksen jatkamisesta 1+1 vuodella?
- Voideaanko linja 76 Pirkkala-Nokia lakkauttaa kokonaan vähäisen käyttäjämäärän johdosta syyskaudelle 2026?
- Mikä on Nokian kaupungin oma näkemys palvelutarjonnan ylläpitämiseksi Sammaliston alueella päivittäin ympäri vuoden? Lopullisen palvelutasopäätöksen joukkoliikenteen palvelutasosta tekee Tampereen kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta.
 - Liikennepalvelu Sammalistoon kustantaa nykyisin lauantaisin vuodessa noin 36 700 € (hankintahinta alv. 0%) ja sunnuntaisin vuodessa noin 60 900 € (hankintahinta alv. 0%).
- Mikä on Nokian kaupungin oma näkemys palvelutarjonnan ylläpitämiseksi Siuro-Linnavuoren alueella päivittäin ympäri vuoden? Lopullisen palvelutasopäätöksen joukkoliikenteen palvelutasosta tekee Tampereen kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta.
 - Liikennepalvelu Siuro-Linnavuoreen kustantaa nykyisin lauantaisin vuodessa noin 38 500 € (hankintahinta alv. 0%) ja sunnuntaisin vuodessa noin 58 000 € (hankintahinta alv. 0%).
- Voideaanko linjan 79 (ja 74 ja 76, jos jatkavat) sopimus kilpailuttaa 3 (kolmeksi) vuodeksi sisältäen option sopimuksen jatkamisesta 1+1 vuodella?

Taustatietoja joukkoliikenteen hankinta-asiasta

Linjojen 74, 76, 77, 78 ja 79 liikennöintisopimukset päättyvät elokuussa 2026. Liikennepalvelu on kilpailutettava vuoden 2025 aikana. Liikennöintikohteessa 62 on toteutettu liikennepalvelua linjoilla 74, 76 ja

79. Linjoilla 74 ja 79 liikennepalvelua on ympäri vuoden, lähes päivittäin. Linjaa 76 on liikennöity ainoastaan talvikauden arkipäivisin. Liikennöintikohteessa 69 liikennepalvelua toteutetaan linjoilla 77 ja 78 ainoastaan koulupäivinä.

Linjoilla 77 ja 78 nousuja tehdään arkipäivisin suhteellisen vähän ja merkittävä osa nousuista on lakisääteisillä koululipuilla tehtäviä. Vuorokohtainen nousijamäärä linjalla 77 on noin 20 nousua per vuoro ja linjalla 78 alle 9. Linjan 77 julkisen tuen tarve suhteessa nousuihin on suhteellisen maltillinen verrattuna esimerkiksi linjaan 78, jonka julkisen tuen tarve suhteessa nousuihin on lähes 8-kertainen kuin Nysse-bussiliikenteen keskiarvo (syyskuu 1,13 €).

Linjan 76 nousijamäärän keskiarvo on alle 4 nousua/vuoro. Linjan julkisen tuen tarve suhteessa nousuihin on Nokian linjoista kolmanneksi korkein. Linja ei ole saavuttanut erityisen suurta suosioita, sillä liikennöintiä Pirkkalan ja Nokian välillä järjestetään vain kerran tunnissa arjen ruuhka-aikoina. Nokian ja Pirkkalan välillä on liikennöity ennen linjaa 76 myös selvästi enemmän vuoroja, mutta vuoroja on vähennetty vähäisen matkustajamäärän vuoksi. Kesäkuusta 2024 alkaen Pitkäniemen aluetta on palvellut linja 34 Lielähti – Tesoma - Pitkäniemi - Pirkkala. Linja mahdollistaa Nokian ja Pirkkalan välin kulkemisen vaihtolisella yhteydellä Tesoman kautta.

Linjojen 74 ja 79 osalta on todettava, että liikennepalvelua ei ole kovinkaan pitkään tarjottu viikonloppuisin Sammalistoon tai Siuro-Linnavuoren alueelle. Liikennepalvelu käynnistyi Sammalistossa päivittäisenä kesäkuussa 2023 ja Siuro-Linnavuorella liikennepalvelu käynnistyi sunnuntaisin kesällä 2023. Ennen kesäkautta 2023 liikennepalvelua Sammalistoon ei järjestetty muuten kuin koululaislinjalla 77, joten vuorotarjonta oli hyvinkin suppea eikä liikennepalvelua ollut lainkaan ilta-aikaan tai viikonloppuisin. Siuro-Linnavuoren osalta liikennepalvelua on järjestetty jo useampana vuotena maanantaista lauantaihin, laajoinkin liikennöintiajoin, mutta vasta kesällä 2023 liikennepalvelu Siuro-Linnavuoren alueelle käynnistyi sunnuntaisin. Molemmilla linjoilla julkisen tuen tarve suhteessa nousuihin on korkea, mutta etenkin linjalla 74 julkisen tuen tarve suhteessa nousuihin on lähes 8-kertaa korkeampi kuin Nysse-liikenteen keskiarvo.

Lisätietoja ja määräaika:

Lisätietoa ja esittelyn linjastosta tai Nokian tulevasta hankintakokonaisuudesta voi pyytää:

Joukkoliikennesuunnittelija Leena K Huhtala
leena.k.huhtala@tampere.fi, p. 044 4309088

Lausunto pyydetään toimittamaan tammikuun 2025 loppuun mennessä Tampereen kaupungin kirjaamoon Tampereen kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunnalle osoitettuna.

Tampereen kaupunkiseudun joukkoliikenne, Nysse

kirjaamo@tampere.fi

Nokian kaupungin lausunto linjastokokonaisuudesta sekä kilpailutettavista linjoista

Tampereen kaupunkiseudun joukkoliikenne (Nysse) pyytää lausuntoa Nokian kaupungilta Tampereen kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunnan päätösvalmistelua varten:

- 1) Nokian linjaston kehittämisestä ja matkustajamäärän kasvun mahdollistamisesta.
- 2) Linjojen 74 (Sammalisto-Nokia), 76 (Nokia-Pirkkala), 77 (Tottijärvi-Nokia), 78 (Sarkola-Nokia) ja 79 (Siuro/Linnavuori-Nokia) kilpailutuksesta, kun linjojen sopimus päättyy elokuussa 2026.

Tampereen kaupunkiseudun joukkoliikenne (Nysse) on laatinut alustavan linjastosuunnitelman talvikaudelle 2026. Linjastosuunnitelman lähtökohtana on ollut, että ratkaisu olisi kustannusneutraali eli toteutettavissa nykykustannustasolla. Tällä suunnitelmalla parannetaan vuorotarjontaa Nokialla ja samalla vastataan Nokia - Tampere -välin kasvaviin tarpeisiin. Suunnitelmassa on mukana paljon toivottu vaihdoton yhteys Viholasta Tampereelle, mikä parantaa Viholan alueen asukkaiden mahdollisuuksia käyttää joukkoliikennettä. Tässä suunnitelmassa huomioidaan myös tulevat Kartanonrannan ja Nokian sataman asuinalueiden rakentaminen.

Merkittävimmät suunnitteilla olevat muutokset nykyiseen linjastoon:

- Linjan 71 reittiä jatketaan Nokian asemalta Koskenmäen kautta Kehoon. Linjaa liikennöidään kaikkina viikonpäivinä.

- Linjaa 72 liikennöidään kaikkina viikonpäivinä, nykyistä linjan 72A reittiä mukaillen; päätepysäkki siirretään Kehosta Paratiisikadulle.
- Linja 73 lakkautetaan ja korvataan linjojen 71 (Koskenmäessä, Kehossa ja Kankaantakana), 72 (Viholassa) ja 79 (Ilkan alueella ja Ketolanmäessä) uusilla reiteillä.
- Linja 74 lakkautetaan ja korvataan linjalla 79.
- Linja 76 Nokia – Pirkkala lakkautetaan kokonaan vähäisen matkustajamäärän vuoksi.
- Linjalla 79 luovutaan Murhasaaren lenkistä.

Nokian linjaston kehittäminen

- 1. Matkustajamäärän voimakkaan kasvun vuoksi bussivuorojen määrää Nokian ja Tampereen välillä on lisättävä. Vuorotarjonnan parantamiseksi Nysse on luonut alustavan linjastosuunnitelman elokuulle 2026 (s. 1). Tämän kaltaisella suunnitelmalla voidaan nykykustannustasolla tarjota lisää vuoroja Nokian aseman ja Tampereen keskustan välille.**

- a. Voidaanko Nyssessä edistää suunnitelman käyttöönottoa?

Nokian kaupunki suhtautuu myönteisesti linjastosuunnitelman pääkohtiin Nokia - Tampere -välisen yhteyden parantamisesta ja lisävuoroista vastaamaan lisääntyneeseen kysyntään. Viikonloppuisin Nokia-Tampere -linjan autojen kapasiteetti on ollut lähes täynnä ja vaatii ratkaisuja. Lauantaisin linjan 70 matkustajamäärät ovat jo lähellä arkisin linjalla tehtyjä nousuja. Tampereelle suuntautuville joukkoliikennematkoille ei ole viikonloppuisin olemassa lähijunaliikennöintiä (viikonloppuisin liikennöivät vain VR:n kaukoliikennevuorot), joka auttaisi helpottamaan kysyntää.

Linjan 71 reittiä tulee jatkaa Lielahteen raitiovaunupysäkille saakka. Tällä parannetaan paitsi asiointiliikennettä Lielahteen, myös tuodaan uusia käyttäjiä joukkoliikenteelle. Raitiovaunun reitti palvelee työmatkalaisten ja opiskelijoiden tarpeita.

b. Mitä näkökohtia jatkosuunnittelussa tulisi erityisesti ottaa huomioon?

Nokialla on nykyisellään vähemmän vuoroja viikonloppuisin Tampereelle naapurikuntiin verrattuna. Linjastosuunnitelma tuo lisää vuoroja nokialaisille ja Nokian kaupunki näkee linjastosuunnitelman pääsääntöisesti positiivisena. Tämän kaltainen suunnitelma voidaan ottaa linjastosuunnitelman lähtökohdaksi ja edistää linjastosuunnitelman käyttöönottoa. Jatkosuunnittelussa tulisi huomioida linjaston reuna-alueiden joukkoliikennetarjonnan pitäminen nykymuotoisena.

c. Voidaanko Paratiisikadun päähän varata pysyvästi tila linja-auton kääntöpaikalle ja päätepysäkille?

Linjastosuunnitelmassa esillä oleva linjan 72 muuttaminen Paratiisikadulta kulkevaksi suoraksi yhteydeksi Tampereelle on positiivinen muutos ja vastaa paremmin Nokian kaupungin asukkaiden toiveisiin. Etelä-Nokialta suora yhteys Tampereelle on ollut kauan esillä kaupunkilaisten toiveissa. Nokian kaupungin infrapalveluiden kanssa on keskusteltu Paratiisikadun päässä olevasta kääntöpaikasta. Kääntöpaikkaa voi käyttää linja-auton kääntöpaikkana ja päätepysäkinä linjalle 72. Kääntöpaikka vaatii asfaltoinnin ja mahdollisia liikennemerkkien siirtämisiä ja muita tarkastelevia asioita, jotka Nokian kaupungin infra ottaa tarkasteluun.

2. Mikäli Nokialla ei haluta valmistella linjastomuutoksia elokuussa 2026 toteutettavaksi, on lisävuorojen rahoitus järjestettävä muulla tavoin. Vuoroja voidaan lisätä kasvattamalla Nokian joukkoliikennebudjettia tai vähentämällä vuorotarjontaa reuna-alueilla. Reuna-alueiden vuorotarjonnan vähentämisellä tarkoitetaan esimerkiksi Siuro-Linnavuori ja Sammalisto -alueiden viikonloppuliikenteen lakkauttamista.

- a. Onko Nokian kaupungin joukkoliikennebudjetin kasvattaminen noin 3 % vuodesta 2026 ja vuodesta 2027 noin 6 %, alkaen realistinen vaihtoehto Nokia-Tampere lisävuorojen rahoittamiseksi?

Nokian kaupunki ei kannata ratkaisuja, joissa joukkoliikenteen kustannustaso nousee tulevina vuosina. Tulevat linjastoratkaisut tulisivat olla ns. kustannusneutraaleja.

- b. Onko reuna-alueiden vuoromäärän vähentäminen vuodesta 2026 alkaen realistinen vaihtoehto Nokia-Tampere lisävuorojen rahoittamiseksi?

Nokian linjaston reuna-alueiden vuorotarjonnan karsimista ei nähdä myös toivottavana vaihtoehtona Nokia-Tampere -lisävuorojen rahoittamiseksi. Siuro-Linnavuoren alueen matkustajamäärät ovat olleet positiivisessa kasvussa 2023 linjastouudistuksen mukana tulleiden viikonloppuvuorojen myötä. Sammalisto on Nokian kaupungin yksi kehittyvistä ja muuttovoimaisimmista kasvualueista. Nokian kaupunki tunnistaa, että alueelta tehdyt matkustajamäärät eivät ole kehittyneet niin hyvin kuin oli toivottua, mutta näkee tarjonnan ylläpitämisen ja kehittämisen olevan yksi isoista kilpailutekijöistä tuon alueen houkuttelevuudessa.

Linjojen 74 (Sammalisto-Nokia), 76 (Nokia-Pirkkala), 77 (Tottijärvi-Nokia), 78 (Sarkola-Nokia) ja 79 (Siuro/Linnavuori-Nokia) kilpailutus

- 3. Voidaanko linjat 77 (Tottijärvi-Nokian asema) ja 78 (Sarkola-Nokian asema) kilpailuttaa nykytarjontaan nojautuen, ja tarjota Nysse-liikennepalvelua ainoastaan peruskoulun ja toisen asteen koulupäivinä?**
- 4. Voidaanko linjojen 77 ja 78 sopimus kilpailuttaa 3 (kolmeksi) vuodeksi sisältäen option sopimuksen jatkamisesta 1+1 vuodella?**

Nokian kaupunki kannattaa linjojen 77 (Tottijärvi-Nokia) ja 78 (Sarkola-Nokia) kilpailuttamista nykymallista poikkeavalla mallilla. Molemmat linjat ovat koululaislinjoja, jotka on hankittu perusopetuksen oppilaiden kuljettamiseen Tottijärveltä ja Sarkolasta. Linjalla 77 valtaosa Tottijärveltä matkustavista jäävät pois Emäkosken koululle ja noin 1/4 jatkaa matkaa keskustaan Tredulle asti. Matkustajissa ei ole juurikaan muita matkustajia kuin perusopetuksen tai toisen asteen oppilaita. Linjalla 78 kulkee muutamia matkustajia, jotka eivät ole perusopetuksen oppilaita. Linjoilla tehdään matkoja Koskenmäestä keskustaan.

Linjat ovat kalliita kustannuksiltaan, mutta ovat lakisääteisten koulukuljetusten vuoksi tärkeitä. Linjojen kustannuksia on lisännyt linjoille hankittu kolmas auto, millä pystytään ajamaan nykyinen aikataulu ja palvelemaan koulujen lukujärjestysaikoja. Tästä kolmannelta autosta on syntynyt lisäkustannuksia n. 100 000 €/vuosi.

Toisen asteen koulutuksen lisäksi yhteys palvelee syöttöliikenteenä rautatielle. Opiskelijoilla on monilla jo ennen bussiin nousua kävely taksille, taksin odottaminen ulkona ja taksimatkan jälkeen pitkätkö odotusaika ennen bussin lähtöä aamulla ja sama kääntäen kotimatalla. Päätepysäkki pidettäköön tästä syystä nykyisellä paikallaan matkakeskuksessa.

Koulujen lukujärjestysten optimointi on välttämätöntä vaikka nykyinen linjasto säilytettäisiin muuttumattomana. Aamulla 08:15 Tottijärveltä lähtevä vuoro on täynnä ja tiistaisin vaarallisen täynnä. Sorvan kapea ja mutkainen tie ei sovellu seisomapaikoilla matkustamiseen ja onnettomuuden sattuessa jälki on rumaa. Koulujen työjärjestyksen optimoiminen tulee olla ensisijainen keino lisävuorosta luopumiseksi.

Toissijaisena vaihtoehtona harkittakoon vaihtoehtoa, jossa päätepysäkki säilyy matkakeskuksessa ja lähdöt iltapäivällä Nokian asemalta n. kerran tunnissa ja tarvittaessa täydennetään vuoroja palveluliikenteen kalustolla.

Tarvittaessa jatkettakoon nykyisellä järjestelyllä lisäautoineen.

5. Voidaanko linja 76 Pirkkala-Nokia lakkauttaa kokonaan vähäisen käyttäjämäärän johdosta syyskaudelle 2026?

Linja 76 on mahdollistanut Nokian kaupungin asukkaille työmatkayhteyden Pirkkalaan. Vuoron lopettamisesta on haittaa ihmisten kulkemiselle. Nokian kaupunki tunnistaa linjan haasteellisuuden siinä, että se palvelee lähinnä nokialaisia työmatkaliikkuja. Samalla linjan kustannukset jyvittyvät Tampereen kaupunkiseudun joukkoliikenteen kustannusjaossa suurimmaksi osaksi Pirkkalaan. Linja 34 on löytynyt hyvin käyttäjiä ja on osiltaan päällekkäin linja linjan 76 kanssa. Keskusteluissa Pirkkalan kanssa Pirkkala on ilmaissut näkemyksensä, että heidän tarpeisiinsa linja 34 on riittävä, eikä linja 76 tuo heille merkittävää lisäarvoa. Nokian kaupungille on tärkeää säilyttää yhteys työmatkalaisille myös Pirkkalan suuntaan, mutta tunnustetaan linjan haasteellisuus. Mikäli linja 76 päätetään lakkauttaa, tulee yhteisellä suunnittelulla löytää ratkaisuja nokialaisten työmatkalaisten matkustamistarpeiden mahdollistamiseksi.

6. Mikä on Nokian kaupungin oma näkemys palvelutarjonnan ylläpitämiseksi Sammaliston alueella päivittäin ympäri vuoden? Lopullisen palvelutasopäätöksen joukkoliikenteen palvelutasosta tekee Tampereen kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta.

- a. Liikennepalvelu Sammalistoon kustantaa nykyisin lauantaisin vuodessa noin 36 700 € (han-kintahinta alv. 0%) ja sunnuntaisin vuodessa noin 60 900 € (hankintahinta alv. 0 %).

Sammaliston alue on Nokian kaupungille merkittävää uutta asuinalueetta, johon on tulossa uusia tontteja ja asukkaita. Hyvät joukkoliikenneyhteydet ovat Nokian kaupungille vetovoimatekijä. Nokian kaupunki tunnistaa, ettei nousijamäärät ole olleet tavoitteiden mukaisia Sammaliston alueelta vielä. Mutta alueelle on tulossa merkittävästi uusia tontteja ja sen mukana asukkaita, joille olisi syytä antaa mahdollisuus siirtyä joukkoliikenteen käyttäjiksi. Nokian kaupungin näkemys on Sammaliston alueen osalta tarkastella mahdollisuuksia tarjonnan nostamisesta arkipäivisin 30 min vuoroväliin ja viikonloppujen osalta palvelutason pitämistä nykyisellään.

7. Mikä on Nokian kaupungin oma näkemys palvelutarjonnan ylläpitämiseksi Siuro-Linnavuoren alueella päivittäin ympäri vuoden? Lopullisen palvelutasopäätöksen joukkoliikenteen palvelutasosta tekee Tampereen kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta.

- a. Liikennepalvelu Siuro-Linnavuoreen kustantaa nykyisin lauantaisin vuodessa noin 38 500 € (hankintahinta alv. 0%) ja sunnuntaisin vuodessa noin 58 000 € (hankintahinta alv. 0%)

8. Voidaanko linjan 79 (ja 74 ja 76, jos jatkavat) sopimus kilpailuttaa 3 (kolmeksi) vuodeksi sisältäen option sopimuksen jatkamisesta 1+1 vuodella?

Nokian kaupunki suosittaa Siuron ja Linnavuoren alueen palvelutason pitämistä nykyisellään ja kannattaa myös viikonlopputarjonnan ylläpitämistä

nykymuotoisena. Linjaston osalta Nokian kaupunki kannattaa linjaston pitämistä nykymuotoisena; sisältäen ns. Murhasaaren lenkin nykymallillaan. Siuro-Linnavuoren viikonloppuliikenne on vastannut asetettuihin tavoitteisiin ja ihmiset ovat löytäneet linjan selkeänä vaihtoehtona kulkemiseen. Linjan 79 sopimus voidaan kilpailuttaa 3 (kolmeksi) vuoden sisältäen optiot sopimuksen jatkamisesta 1+1 vuodella.

Sammaliston ja Siuro-Linnavuoren osalta tulee yhteisellä suunnittelulla ratkaista kustannustehokas linjastomalli, mikä pitäytyy kustannusneutraaliudessa ja mahdollistaa Nokian sisäisten yhteyksien turvaamisen.